

Podpora prostorového rozhodování na příkladu vymezení rizika geografického sucha

Aleš Ruda ¹⁾, Jaromír Kolečka ²⁾

¹⁾ Mendelova univerzita, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

²⁾ Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra geografie

Abstrakt

Geografickým suchem je vnímáno sucho, resp. náchylnost k suchu v dané lokalitě jako výsledek spolupůsobení všech geografických faktorů v dané lokalitě. Dlouhodobý, či sezónní nedostatek srážek v lokalitě, deficit zásob podzemní nebo povrchové vody může být zesilován nebo zeslabován působením dalších faktorů geografického prostředí – přírodního i antropogenního původu. Základním diferenciativním faktorem vlastností a hodnot ostatních přírodních komponent krajiny a také faktorem výběru a rozmístění forem využívání území je reliéf. Zejména u morfometrických parametrů reliéfu lze dedukovat vliv na vláhový management lokality. Sklon, expozice, absolutní a relativní výška atd. působí na přerozdělení srážek, na odtokové a transpirační poměry. Dostupná geodata, technologie a poznatky dovolují se značnou spolehlivostí modelovat disponibilní kvanta srážek s ohledem na dominantní směry přínosu vláh, teplotní a evapotranspirační poměry, provětrávání reliéfu a náchylnost k tvorbě atmosférických inverzí s ohledem na tvářnost terénu. Kombinováním vypočtených hodnot přerozdělených srážek, intenzity výparu, odtoku a vsaku tentokrát s ohledem na charakter geologického podloží, půd a aktivního povrchu (krajinnou pokrývku) lze identifikovat plochy, kde přes výskyt klimatického nebo meteorologického sucha nehrozí sucho geografické, a naopak dobře lokalizovat plochy, kde takové sucho hrozí, i když srážkový deficit to nenaznačuje. S ohledem na typ řešeného úkolu lze problematiku přiřadit k úkolům prostorového rozhodování využívajících celou řadu procedur. Příspěvek má za úkol představit v rámci případové studie možnosti programového prostředí ArcGIS for Desktop řešit úkoly prostorového rozhodování s ohledem na multikriteriální analýzu a fuzzy standardizaci dat.